

Forslag til ny tilskudsmodel for selvejende idrætshaller

23/4935 Åben Sag

Sagsgang

KFU

Sagsfremstilling

I denne sag skal Kultur- og Fritidsudvalget drøfte den videre proces for udkast til principper for en ny tilskudsmodel til selvejende idrætshaller.

Den 7. august 2023 besluttede Kultur- og Fritidsudvalget at igangsætte arbejdet med at få udarbejdet forslag til tilskudsmodeller inden for fritidsområdet. Til dette formål blev der afsat 0,200 mio. kr. til køb af rådgiver ved Idrættens Udviklingscenter (IUCE). Aftale herom er vedlagt.

Udvalget besluttede, at følgende forudsætninger skal ligge til grund for arbejdet:

1. At fastholde eller revidere gebyrordning og betalingsmodel
2. Aktivitetsfremmende tilskudsstruktur – en større andel til aktivitetstimer og færre midler ved mindre brug
3. At harmonisere tilskud til de enkelte faciliteter
4. Revision af svømmehalstilskud – indenfor det samlede svømmehalstilskud
5. Revision af skolebrug – indenfor det samlede skolebrug.

Udvalget besluttede desuden, at følgende hensyn er væsentlige i en økonomisk tildelingsmodel og skal ligge til grund for en ny model og proces:

1. At udarbejde en omfordeling af tilskud indenfor området. Der tilføres ikke flere midler.
2. At skabe større gennemsækelighed, forenkling og mindre bureaukrati – færre særordninger.
3. At understøtte aktiviteter og bedre udnyttelse af eksisterende faciliteter.

Idrættens Udviklingscenter (IUCE) har i samarbejde med forvaltningen udarbejdet en proces, som bl.a. har indeholdt nedenstående:

- Fem styregruppemøder med repræsentanter for de selvejende idrætshaller, Norddjurs Idrætsråd, Norddjurs Fritidsråd, tre medlemmer fra KFU, forvaltningen og IUCE

- Tre åbne workshops for borgere, foreninger og faciliteter. Der har været god opbakning og mellem 65-72 deltagere på de tre workshops, hvor der blev bidraget med mange inputs
- Gennemgang og opmåling af alle faciliteter med deltagelse af IUCE og en følgegruppe fra styregruppen
- Løbende dialog og beregningsmøder mellem forvaltning og IUCE med bidrag og input til beregninger fra samtlige haller.

IUCE's forslag til ny tilskudsmodel

På baggrund af inputs og drøftelser fra ovenstående proces, forudsætninger og hensyn, har IUCE analyseret nuværende tilskudsmodel og udarbejdet forslag til en ny model for fast tilskud og en anbefaling af principper for aktivitetsberegning for foreningstimer og skoletimer.

IUCE konstaterer, at den nuværende model beror på en række tidligere lokale aftaler og særordninger, som det synes vanskeligt at forklare ud fra generelle principper. Derfor indstiller IUCE til en ny model. IUCE's indstilling til en ny tilskudsmodel er vedlagt.

Vedlagt er i øvrigt udregninger for fremtidige tilskud, som også er fremlagt for styregruppen. Udregningerne indeholder tilskudsmodel med gebyrordning år 0-3 og tilskudsmodel med timebetaling. Forvaltningen bemærker, at udregningerne baserer sig på tal, der er forbundet med ekstraordinær stor usikkerhed, men det er de tal, der er til rådighed, og som IUCE påpeger er forventningen, at en timebetaling vil føre til ændret bookingadfærd og brug.

Modellens konkrete opbygning

IUCE's udkast til en ny tilskudsmodel er opbygget i to dele:

- Et fast bygningstilskud baseret på en pointmodel
- Et variabelt tilskud til foreningstimer – også kaldet et aktivitetsbaseret tilskud

Denne model imødekommer hensynet om ”At skabe større gennemskuelighed, forenkling og mindre bureaukrati – færre særordninger”.

IUCE anbefaler, at forholdet mellem fast bygningstilskud og aktivitetsbaseret tilskud starter på 80 % til fast bygningstilskud og 20 % til aktivitetsbaseret tilskud, og herefter indføres fra 80/20 til

60/40 %. Dette på baggrund af hensyn om ”At understøtte aktiviteter og bedre udnyttelse af eksisterende faciliteter”.

Ud fra dette hensyn er det IUCE’s vurdering, at nuværende 80/20 princip bør udfordres. Hvis der ønskes mere aktivitet i faciliteterne og mere fokus på udlejning til andre grupper end foreninger, bør grundtilskuddet til bygninger procentvist reduceres og tilskud til aktiviteter øges.

For at faciliteter og foreninger får tid til at omstille sig, foreslås det, at forholdet indføres over en årrække, så procentsatsen for bygningstilskuddet gradvist sænkes med 10 % årligt over tre år i perioden 2026-2028. Dermed ser tilskudssatserne ud som følger:

- 80/20 i 2026
- 70/30 i 2027
- 60/40 i 2028 og videre frem

Det faste bygningstilskud er baseret på en pointmodel, hvor faciliteterne er opgjort på ens vilkår, og som styregruppen, og dermed repræsentanterne fra hallerne, har været med til at kvalificere via styregruppemøder. Derudover har der været en gennemgang af faciliteterne ved fysiske besøg, udført i samarbejde mellem IUCE og repræsentanter fra hallerne.

Det variable tilskud til foreningstimer foreslås baseret på timebetaling for bookede aktivitetstimer til godkendt folkeoplysende foreninger, så foreninger afregner for bookede timer og ikke som i dag pr. foreningsmedlem (gebyrordningen).

Det forslag er nærmere beskrevet i sag om ”Revision af gebyrordning for frivillige folkeoplysende foreninger” på denne dagsorden.

Elementer, der ikke indgår i modellen

I processen har der været drøftet følgende elementer, der kunne have været en del af elementerne i en ny tilskudsmodel:

- Bygningernes generelle tilstand, ejerforhold, belåning og formue
- Drift af udenomsarealer og faciliteter etableret af faciliteten selv eller som faciliteterne har brugsret og/eller driftsansvaret for, fx shelters, padelbaner, p-pladser, bede o.l.

Disse elementer indgår ikke i den foreslåede model for at imødekomme hensynet om ”At skabe større gennemsækelighed, forenkling og mindre bureaukrati – færre særordninger”.

Forvaltningen bemærker, at der er tale om et kommunalt driftstilskud, og prioritering af midlerne fortsat er bestyrelsernes ansvar. Der kan således være dele af faciliteterne, der ikke indgår i tilskudsberegningen, men som er en del af den samlede facilitet. Det er fortsat facilitetens ansvar at drive de dele, de i dag har ansvar for, og som en del af det den kommunale støtte derfor fortsat kan anvendes til. Hallerne har traditionelt alle haft adgang til at få kommunal støtte til større eller mindre drifts- eller anlægsudgifter uafhængigt af egen eller tilknyttede foreningers økonomiske formåen.

Svømmehalstilskud

Ud fra forudsætningen ”Revision af svømmehalstilskud – indenfor det samlede svømmehalstilskud”, anbefaler IUCE, at svømmehalstilskud fortsat holdes i en separat svømmehalspulje. Fordelingen sker ud fra en fordelingsnøgle udarbejdet i samarbejde med svømmehallerne samt kommunal betaling for skole- og folkeoplysende brug. Principperne for fordelingsnøgle er ikke endeligt afklaret.

Forvaltningen bemærker, at de to svømmehalsfaciliteter, Grenaa Idrætscenter og Auning Idræts- og Kulturcenter, er vanskelige at sammenligne, da der er stor forskel på svømmefaciliteterne. Samtidig hviler det nuværende tilskud, og dermed fordelingen til svømmehaller, ikke på bestemte principper. Nuværende tilskud baserer sig bl.a. også på ekstrabevillinger til varmtvandstræning på baggrund af lukning af varmtvandsfaciliteten Hedeboencentret.

Forvaltningen anbefaler, at principperne fortsat er baseret på et bygningsbaseret tilskud og kommunalt køb af timer.

Betaling for skolebrug

Ud fra forudsætningerne ”Revision af skolebrug – indenfor det samlede skolebrug” og ”Aktivitetsfremmende tilskudsstruktur – en større andel til aktivitetstimer og færre midler ved mindre brug”, anbefaler IUCE, at betaling for skolebrug fortsat holdes i en separat skolebrugspulje.

Vilkårene for udlejning, som er at stille faciliteter til rådighed for kommunale skoler, standardiseres således. Det betyder, at der fastsættes en fast pris for de kommunale folkeskolars brug af faciliteterne til idræt, som betales af Norddjurs Kommune. Skolebrugsbetaling til faciliteterne svarer til de reelle timer opgjort på forbrug. I praksis betyder det, at skoletimer fremadrettet skal opgøres i Aktiv Norddjurs, på samme måde som foreningstimer.

Forvaltningen bemærker, at skolebrug i de nuværende drifts- og samarbejdsaftaler er angivet som perioder reserveret til skolebrug. Disse perioder er omregnet til timetal ind i konsekvensberegning i den foreslåede model. Ud fra de timetal tegner der sig et billede af, at det reelle forbrug er væsentligt forskelligt fra timetal i aftalerne. Det vil være mere gennemskueligt med en afregningsmodel, der baserer sig på skolernes reelle forbrug, og det vil betyde en væsentlig omfordeling.

Ud fra hensynet om ”At udarbejde en omfordeling af tilskud indenfor området. Der tilføres ikke flere midler.”, foreslår forvaltningen, at skolebetaling for nedlagte skoler og stærkt reduceret skolebrug udgår (Ørum Aktiv Center og Grenaa Idrætscenter) af rammen og at de overskydende midler afsættes til udviklings- og omstillingsmidler for de selvejende idrætshaller, der udfordres mest ved det forventede udfald af omfordelingen på baggrund af især stærkt reduceret skolebrug.

Forvaltningen anbefaler, at timeprisen på faciliteten, der benyttes i haller, fordeles efter samme vægtning som foreningstimer, og at timeprisen i stedet kan variere afhængigt af rammen til skolebrug.

Implementering

Ved implementering af forslag til ny tilskudsmodel er det forventningen, at langt de fleste selvejende haller vil modtage et større driftstilskud fra kommunen. Det betyder, at særligt to faciliteter vil få et reduceret tilskud, da der er tale om en fast ramme, jf. beslutningen ”At udarbejde en omfordeling af tilskud indenfor området. Der tilføres ikke flere midler”.

Forvaltningen anbefaler, at det i forbindelse med det øgede tilskud bliver et krav, at der i sæsonbookningen kan anvises skole- og foreningstimer i alle hverdage, hvor folkeskoler er åbne.

Dette dog med den begrænsning, at de samlede antal timer, der kan bookes, ikke overstiger det nuværende antal timer, som er til rådighed i løbet af de 33 uger og i skoletiden.

Forslag til implementering af gradvis overgang til mere aktivitetsbaseret tilskudsmodel kan gennemføres uden ændring af gebyrordningen, men vil som beskrevet af IUCE sandsynligvis ikke have den store betydning for aktiviteten, som beskrevet i sagen ”Revision af gebyrbetaling for frivillige folkeoplysende foreninger” på samme dagsorden.

En uændret gebyrbetalingsmodel vil fortsat give foreningerne monopol på at booke timer. Dette, som nævnt i IUCE's indstilling, gør det svært at udnytte og udvikle faciliteterne, da de nugældende rettigheder og forventninger til at kunne booke alle timer i de 33 uger lange anvisningsperioder uden ekstra omkostninger ikke bliver udfordret.

En ny tilskudsmodel vil medføre konsekvensrettelser i en række dokumenter, som skal revideres og genforhandles. Det drejer sig om dokumenter, der regulerer:

- Drifts- og samarbejdsaftaler med selvejende hallerne
- Retningslinjer for anvisning af folkeoplysende foreninger – herunder sæsonbookings frister.
- Retningslinjer for udbetaling af foreningstimer
- Retningslinjer for udbetaling af tilskud til omklædning.

Sammenhæng til andre politikker/strategier og fagområder

Der er sammenhæng til kommunens Fritidsstrategi for 2021-2024, som bl.a. har fokus på faciliteter og bedst mulig udnyttelse af disse i forhold til antal brugere og aktiviteter. Derudover er der sammenhæng til Facilitetsstrategien under projekt Bevæg dig for livet.

Sagen har desuden sammenhæng til punktet ”Revision af gebyrordning for frivillige folkeoplysende foreninger”, som ligeledes behandles på denne dagsorden.

Økonomiske konsekvenser

Ingen økonomiske konsekvenser.

Lovgrundlag

Ingen relevant lovgivning.

Indstilling

Chefen for Kultur, Fritid, Turisme og Biblioteker indstiller, at

1. IUCE's "Indstilling til revideret tilskudsmodel for de selvejende faciliteter i Norddjurs Kommune" drøftes.
2. forslag til model for fast bygningstilskud baseret på den fremlagte pointmodel drøftes.
3. der skal tages stilling til, om der skal arbejdes videre med implementeringen af en model med en indfasningsperiode fra 2026-2028, hvor fordeling mellem fast bygningstilskud og aktivitetsbaseret tilskud ændres fra 80/20 til 60/40.
4. det drøftes om budgetrammen til skolebrug skal reduceres svarende til betaling for skoler, der er lukket eller skoleaktivitet, der ikke længere opretholdes, og at disse midler anvendes til udvikling og omstilling for de faciliteter, der berøres af denne omlægning i perioden 2026-2028.
5. der drøftes om tilskud til skolebrug omlægges til aktivitetsbaseret afregning fra og med 2026.
6. der drøftes ny model for svømmefaciliteternes bygningsbaserede tilskud og fastholdelse af nuværende kommunalt køb af timer.

Beslutning i Kultur- og Fritidsudvalget den 17-09-2024

Ad. 1. Drøftet.

Udvalget ønsker en tilrettet tilskudsmodel til politisk behandling i november med efterfølgende høringsproces.

Udvalget ønsker følgende elementer fra bilag 4 afklaret i forbindelse med en tilrettet tilskudsmodel:

1) Retningslinjer for en fælles indberetning fra foreningerne til forvaltningen og 2) Retningslinjer for udendørs brug af omklædning.

Ad. 2. Drøftet.

Ad. 3. Udvalget ønsker på baggrund af processen i styregruppen, at der arbejdes videre med en model med indfasning, hvor fordelingen mellem fast bygningstilskud og aktivitetsbaseret tilskud ændres fra 80/20 til 60/40. Hertil ønskes en særlig opmærksomhed på de haller, som udfordres mest økonomisk, herunder i forhold til eventuelle udfordringer for de respektive driftsaftaler.

Ad. 4. Drøftet.

Der skal arbejdes videre med, at overskudsmidler fra skolebrugsbetaling overføres til en udviklingspulje for de faciliteter, der berøres mest af skoleomlægningen – gerne med en model, der illustrerer hvorledes dette kan foregå.

Ad. 5. Drøftet.

Udvalget ønsker i den kommende sag at se konsekvenserne af en omlægning til aktivitetsbaseret afregning fra og med 2026.

Ad. 6. Drøftet.

Udvalget ønsker at se tilrettede modeller for svømmefaciliteter baseret på bygningsbaseret tilskud samt kommunalt køb af timer.

Bilag:

1 -	Åben	23.11.2023	Aftale om Udviklingsproces til formulering af ny tilskudsmodel	(123011/23)	(H)
3553502					
2 -	Åben	11.09.2024	IUCE Indstilling revideret tilskudsmodel Norddjurs Kommune	(89554/24)	(H)
3667642					
3 -	Åben		Udregninger til styregruppe	(86035/24)	(H)
3663438					
4 -	Åben	Modtaget 11.09.24	- Hallernes indstilling til det politiske niveau vedr. timebetalingsmodellen	(89954/24)	(H)
3668147					